

เอกสารวิชาการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันนิติบัญญัติ

ของสำนักงานการรัฐสภาระหว่างประเทศ

หัวข้อ “การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗ : ความคาดหวังภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างรัฐสภาไทยและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)”

ทีมงานด้านความเป็นหุ้นส่วน (Partnerships)

สำนักงานการรัฐสภาระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทนำ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้รับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) จำนวน ๑๗ ประการ เพื่อมาทดแทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ซึ่งในปีนั้นได้ครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการ โดยมุ่งหวังที่จะให้บรรลุ SDGs ในฐานะเป้าหมายระดับสากล ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ หรือภายใน ๑๕ ปี ทั้งนี้ ตลอด ๕ ปีที่ผ่านมา SDGs มีส่วนต่อการอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการกิจการของโลก (Global governance) ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิทธิมนุษยชน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทั้งยังมีระบบการประเมินด้วยเป้าประสงค์ (Targets) จำนวน ๑๖๙ รายการ ซึ่งเชื่อมโยงและเกี่ยวพันกันอย่างไรก็ดี มีหลักฐานทางวิชาการแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการยังอยู่ในรูปแบบที่เคยทำมา (Business-as-usual) ซึ่งหากยังคงเดินหน้าตามครรลองดังกล่าวจะไม่สามารถบรรลุ SDGs ได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ นอกจากนี้ภัยคุกคามทางด้านสาธารณสุขจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในปัจจุบัน ยังถือเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ SDGs อีกด้วย

เวลาได้ล่วงเลยมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เหลือกำหนดระยะเวลาการดำเนินการเพื่อบรรลุ SDGs น้อยกว่า ๑๐ ปี จึงมีการรณรงค์สู่สาธารณะภายใต้แนวคิด “ทศวรรษแห่งการดำเนินการอย่างจริงจัง (Decade of Action)” เพื่อให้ประชาคมโลกตระหนักถึงความร่วมมือร่วมใจกันในการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อบรรลุ SDGs ในทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรมตามกำหนดระยะเวลาดำเนินการ กลไกสำคัญในระบบสหประชาชาติซึ่งมีภารกิจในการอำนวยความสะดวกเพื่อบรรลุ SDGs คือ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) ซึ่งมีสำนักงานประจำตามประเทศ/ภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงในประเทศไทย ทั้งยังมีประสบการณ์ในด้านการพัฒนาและการให้ความรู้ทางวิชาการมายาวนานกว่า ๕๐ ปี นอกจากนี้ องค์กรต่าง ๆ ในสังคม อาทิ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ยังเป็นหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนให้การบรรลุ SDGs ไม่เพียงแต่เป็นการดำเนินการให้ครบถ้วนตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังให้คุณค่าและมูลค่าเพิ่มของการดำเนินการดังกล่าวกับทุกคนบนโลกใบนี้

“ความร่วมมือ” และ “หุ้นส่วน” ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับความมุ่งหมายของเอกสารวิชาการฉบับนี้ซึ่งต้องการที่จะวิพากษ์ใน *เป้าหมายที่ ๑๗ “ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the goals)”* ของ SDGs เป็นการเฉพาะ ภายใต้เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์ (Targets) ๑๗ ประการ มุ่งเน้นไปที่การประสานงานด้านนโยบาย การลงทุนเพื่อการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างประเทศ ใน ๒ รูปแบบ คือ ความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North-South) และ

ความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (South-South) ซึ่งแน่นอนว่าความท้าทายจาก COVID-19 ส่งผลต่อการจัดหาแหล่งทุนสำหรับความร่วมมือต่าง ๆ ที่กล่าวมา ตัวอย่างเช่น กรณีการส่งเงินสนับสนุน (Remittance) ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เงินดังกล่าวมีจำนวน ๕๕๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่ในปี ๒๕๖๓ เงินดังกล่าวมีจำนวน ๔๔๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ดังนั้น การเสริมสร้างความร่วมมือพหุภาคีและความร่วมมือระดับโลกจึงมีความสำคัญอย่างมาก นอกจากนี้ การต่อสู้กับ COVID-19 ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วโลก

ทั้งนี้ สำหรับการรายงานระดับประเทศในเป้าหมายที่ ๑๗ ของ SDGs กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ประสานงานหลัก โดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศรับผิดชอบการจัดทำความร่วมมือเพื่อการพัฒนาให้แก่ต่างประเทศ ขณะที่กรมองค์การระหว่างประเทศ โดยคณะทำงานร่วมภาคประชาสังคมและภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (OEWG for SDGs) รับผิดชอบการประสานงานขับเคลื่อนกลไกร่วมกับ “หุ้นส่วน” โดยเฉพาะภาคประชาสังคม เพื่อรับฟังและติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการต่าง ๆ ตลอดจนแสวงหาแนวทางความร่วมมือระหว่างกันเพื่อบรรลุ SDGs

รัฐสภาไทยกับเป้าหมายที่ ๑๗ : ก้าวแรกของความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับ UNDP

การผลักดันการดำเนินการตาม SDGs ในประเทศไทยจะดำเนินงานผ่านโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme – UNDP) ซึ่งเป็นองค์การพหุภาคีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านการพัฒนาและเป็นหน่วยงานสำคัญในการประสานงานความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาของสหประชาชาติ มีบทบาทส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงและการเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ด้วยความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากรเพื่อผลักดัน SDGs ทั้งยังเชื่อมโยงประเทศไทยกับนานาประเทศให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ UNDP ยังทำงานร่วมกับรัฐสภามากกว่า ๗๐ ประเทศ โดยมุ่งเสริมสร้างบทบาททั้ง ๔ ด้านของรัฐสภา โดยนางสาวโลวิตา รามกุลตี (Ms. Lovita Ramguttee) รองผู้แทนโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (๒๕๖๓) ได้กล่าวว่าการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจะต้องร่วมมือและดำเนินการร่วมกัน ซึ่งในส่วนของบทบาทหน้าที่ของรัฐสภาในการสนับสนุน SDGs จะประกอบด้วย ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านนิติบัญญัติ

- รัฐสภามีบทบาทในการร่างกฎหมาย พิจารณา และผ่านกฎหมาย ให้มีความสอดคล้องกับ SDGs
- ในจุดนี้รัฐสภาจะต้องตั้งคำถามว่า จะสามารถจัดลำดับความสำคัญของกฎหมายได้อย่างไร เพื่อให้เกิดการออกกฎหมายใหม่ แก้ไขกฎหมายเดิม อันเป็นกฎหมายที่มีความจำเป็นต่อ SDGs และจะอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเสนอร่างหรือแก้ไขกฎหมายได้

๒) ด้านงบประมาณ

- รัฐสภามีหน้าที่ในการร่าง พิจารณา และอนุมัติงบประมาณ จึงทำให้รัฐสภามีบทบาทอย่างมากในการผลักดันให้รัฐบาลมีการใช้จ่ายตามการดำเนินการของ SDGs
- คำถามคือจะอย่างไรให้กระบวนการการจัดทำงบประมาณตอบสนองต่อ SDGs และจะจัดสรรงบประมาณอย่างไรเพื่อให้สนับสนุนเป้าหมาย SDGs งบประมาณต่าง ๆ ส่งผลต่อ SDGs อย่างไร

- อีกด้านหนึ่งคือ การเข้าถึงงบประมาณจากภาคส่วนอื่น ๆ ที่จะช่วยนำมาสนับสนุนเป้าหมาย SDGs ผ่านการสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือ

๓) ด้านการกำกับดูแลและกำหนดความรับผิดชอบ

- รัฐสภามีกลไกหลายอย่างที่สามารถใช้ในการกำกับการทำงานของรัฐบาล จึงเป็นเรื่องสำคัญในการใช้กลไกเหล่านี้ทำให้เกิดความรับผิดชอบของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันและการดำเนินการให้เกิดความก้าวหน้าใน SDGs

๔) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

- เนื่องจาก SDGs เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีหลักการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ดังนั้น จะทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างเปิดเผยและยิ่งขึ้น

รัฐสภาไทยมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมาโดยตลอด ผ่านกลไกการทำงานหลักของรัฐสภาและการทำงานของคณะกรรมการสิทธิการสามัญในด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ และการติดตามตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งการทำงานของสมาชิกรัฐสภาในฐานะผู้แทนของประชาชน ซึ่งสามารถสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอร่างกฎหมายของประชาชนได้ หรือกลไกการทำงานอื่น ๆ เช่น การตั้งกระทู้ถาม การเสนอญัตติ เป็นต้น ขณะเดียวกันรัฐสภาได้อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วมทางตรงทั้งในส่วนการเข้าชื่อของประชาชนเพื่อเสนอกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่เป็นหนังสือหรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ รัฐสภายังมีความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือในองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศที่รัฐสภาไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยเฉพาะสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union – IPU) ซึ่งทำงานเชื่อมโยงกับสหประชาชาติมาอย่างยาวนาน รวมทั้งได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเวทีการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศมาโดยตลอด โดยเมื่อปี ๒๕๖๓ รัฐสภาไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly – AIPA) ครั้งที่ ๔๐ และได้กำหนดหัวข้อหลักการประชุมให้สอดคล้องและสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ “นิติบัญญัติร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล เพื่อประชาคมที่ยั่งยืน” อีกทั้งได้มีการผลักดันและความร่วมมือในการพัฒนาที่ยั่งยืนในองค์การสมัชชารัฐสภาเอเชีย (Asian Parliamentary Assembly – APA) ซึ่งข้อมติของ APA ส่วนใหญ่นั้นอยู่ภายใต้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ รัฐสภายังได้ร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนผ่านกรอบความร่วมมือของสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (Asia Pacific Parliamentarians’ Union – APPU)

นับว่าเป็นโอกาสอันดีที่ UNDP ในฐานะหน่วยปฏิบัติการขององค์การสหประชาชาติจะเข้าร่วมแบ่งปันประสบการณ์ และองค์ความรู้ในระดับสากล เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถและการตระหนักรู้ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนให้แก่สมาชิกรัฐสภา บุคคลในวงงานรัฐสภา และข้าราชการรัฐสภาสามัญ รวมถึงการเข้ามาเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับหน่วยงานด้านการพัฒนาอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสำนักงานฯ จะเป็นแกนกลางในการประสานงานและเชื่อมโยงแนวทางขององค์การ

สหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไปยังสมาชิกรัฐสภาทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดยการนำ ๑๗ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ไปบูรณาการร่วมกับการทำงานด้านนิติบัญญัติผ่านกลไกของรัฐสภา คณะกรรมาธิการต่าง ๆ และหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ในการแก้ไขปัญหาในมิติต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งสอดคล้องตามเป้าหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายใต้ยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ ที่ต้องการก้าวไปสู่การ “เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง” (High Performance Organization) เพื่อสนับสนุนบทบาทและภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน รวมถึงมีพันธกิจในการเสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล มีการเสริมสร้างบทบาทและความร่วมมือในเวทีรัฐสภาอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความร่วมมือกันของทั้ง ๒ ฝ่ายจะส่งเสริมให้รัฐสภาในฐานะตัวแทนของปวงชนสามารถพัฒนากระบวนการทำงานที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้เทคนิค และวิธีปฏิบัติตามหลักสากล จาก UNDP มาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐสภาให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน และสามารถเชื่อมโยงการทำงานด้านการพัฒนาฯ ร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์การระหว่างประเทศ ที่จะบูรณาการร่วมกันในทุกภาคส่วน

เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะส่วนราชการสังกัดรัฐสภาจึงได้เริ่มต้นปฐมบทของกระบวนการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ภายใต้การจัดทำและลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ซึ่งเป็นความพยายามโดยมุ่งหมายให้มีการบูรณาการภารกิจด้านนิติบัญญัติกับ SDGs ตลอดจนพัฒนากระบวนการทำงานของสำนักงานฯ โดยอาศัยแนวปฏิบัติจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ UNDP นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยังได้มีส่วนร่วมใน OEWG for SDGs ข้างต้น ซึ่งช่วยให้การบูรณาการกับองค์การระหว่างประเทศเข้าใกล้ความสำเร็จยิ่งขึ้น

การบูรณาการดังกล่าว ถือเป็นก้าวแรกของรัฐสภาไทยที่จะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมความร่วมมือระหว่าง “หุ้นส่วน” เพื่อบรรลุ SDGs โดยมีสมาชิกรัฐสภา ในฐานะผู้แทนของปวงชน ยึดโยงเข้ากับภาระหน้าที่และความต้องการในพื้นที่ตามเขตเลือกตั้งเป็นกลไกหลัก และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้เตรียมความพร้อมทั้งในด้านการส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่ข้าราชการในสังกัด และการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาให้แก่สมาชิกรัฐสภาเป็นกลไกสนับสนุน

ภายใต้บันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและ UNDP นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือและเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมความร่วมมือแบบไม่ผูกขาดระหว่างทั้งสองฝ่ายในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันในการสนับสนุนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อไปสู่ความสำเร็จในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติในประเทศไทย ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะแลกเปลี่ยนข้อมูลและปรึกษาหารือระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีประเด็นความร่วมมือ ดังต่อไปนี้

๑) สร้างความตระหนักและเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่รัฐสภา

๒) แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาในการดำเนินงานเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓) เสริมสร้างขีดความสามารถของสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาเพื่อแก้ไขปัญหาและนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) อำนวยความสะดวกในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่ของรัฐสภากับหน่วยงานที่ทำเรื่องการพัฒนาอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับการเชื่อมโยงการบรรลุ SDGs

อย่างไรก็ดี หากจะพิจารณาการดำเนินการโดยภาพรวมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผ่านแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ อันมีส่วนสำคัญต่อการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น จะเห็นว่าแม้ว่ากรอบยุทธศาสตร์ของสำนักงานฯ ไม่ได้นำเอาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากำหนดแนวทางหรือแสดงบทบาทอย่างชัดเจนมากนักเกี่ยวกับ SDGs แต่สำนักงานฯ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานฯ โดยนำแนวทางสำคัญในกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแนวทางการปฏิรูปประเทศ มาเป็นแนวทางสำคัญต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของสำนักงานฯ ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติถูกผูกโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๔ ที่กำหนดให้ยุทธศาสตร์ต้องมีการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าไปด้วย นั้นหมายความว่า ประเด็นความยั่งยืนตามเป้าหมาย SDGs มีความเกี่ยวพันกับกรอบการดำเนินงานของสำนักงานฯ ที่อาจมีส่วนที่ทับซ้อนกัน หรือมีแนวทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในทางอ้อม โดยจะมองการเชื่อมโยงตามกลุ่มหมวดหมู่ ๕ กลุ่ม (แบ่งตามองค์การสหประชาชาติ) เพื่อให้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์สำนักงานฯ กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมาย ๑๗ ข้อ ดังนี้

๑. กลุ่ม People หรือกลุ่มด้านสังคม/ความเป็นอยู่ของผู้คน ประกอบด้วยเป้าหมาย (๑) การลดความยากจน (๒) การขจัดความหิวโหย (๓) สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (๔) การศึกษาที่มีคุณภาพ และ (๕) ความเท่าเทียมกันทางเพศ

๒. กลุ่ม Prosperity หรือกลุ่มด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง ประกอบด้วยเป้าหมาย (๗) พลังงานที่สะอาดและจ่ายซื้อได้ (๘) งานที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (๙) อุตสาหกรรมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (๑๐) ลดความเหลื่อมล้ำ และ (๑๑) เมืองและชุมชนยั่งยืน

๓. กลุ่ม Planet หรือกลุ่มด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย เป้าหมาย (๖) น้ำและสุขาภิบาล (๑๒) การผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบและยั่งยืน (๑๓) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๑๔) ระบบนิเวศทางทะเลและมหาสมุทร และ (๑๕) ระบบนิเวศบนบก

๔. กลุ่ม Peace หรือกลุ่มด้านสันติภาพ ประกอบด้วยเป้าหมาย (๑๖) สันติภาพและสถาบันที่เข้มแข็ง

๕. กลุ่ม Partnership หรือกลุ่มหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ประกอบด้วยเป้าหมาย (๑๗) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ (STRATEGIES) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการองค์กรให้ก้าวไปสู่การเป็น Digital Parliament & Smart Parliament เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๑ สำนักงานมีระบบการปฏิบัติงานและการบริการในรูปแบบ Digital Parliament & Smart Parliament

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ ๑ ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผน Digital Parliament

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผน Smart Parliament

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ ร้อยละความสำเร็จของปริมาณการใช้กระดาษของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลดลง

ตัวชี้วัดที่ ๑.๕ ร้อยละความพึงพอใจของประชาชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อ Digital Parliament & Smart Parliament

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เชื่อมโยงกับกลุ่ม People หรือกลุ่มด้านสังคม/ความเป็นอยู่ของผู้คน ซึ่งสำนักงานฯ ต้องการสนับสนุนการทำงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเพื่อให้ผู้รับบริการและประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการได้สะดวกรวดเร็วและมีความพึงพอใจ นอกจากนี้ การขับเคลื่อนแผน Digital Parliament และลดการใช้กระดาษของสำนักงานฯ ยังเป็นการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเชื่อมโยงกับกลุ่ม Planet หรือกลุ่มด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือในเวทีประชาคมอาเซียน และรัฐสภาระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๒ สถาบันนิติบัญญัติมีความสัมพันธ์อันดีและผลักดันให้เกิดความร่วมมือในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศและประชาคมอาเซียน

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือด้านต่างประเทศของรัฐสภา

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อบทบาทในการสนับสนุนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ

เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์ที่ ๒ จะเกี่ยวข้องกับกลุ่ม Partnership หรือกลุ่มหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ซึ่งรัฐสภาไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกกับองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศมาโดยตลอด และหลายองค์กรได้สนับสนุนการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ นอกจากนี้ รัฐสภาได้มีความคืบหน้าในการดำเนินการตาม SDGs อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยมีการลงนามความร่วมมือกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP ผ่านการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๓ ประชาชนมีส่วนร่วมเสริมสร้างประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองที่ดี
ในระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ ๓

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ ร้อยละความสำเร็จในการเสริมสร้างประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ ร้อยละความสำเร็จในการเสริมสร้างให้ประชาชนมีความเป็นพลเมืองไทยและ
พลเมืองอาเซียนภายใต้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อบทบาทในการ
เสริมสร้างประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเทศไทยมีการอบการพัฒนาของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักภูมิปัญญาและความซื่อสัตย์สุจริตตลอดจนหลักการเดินทางสายกลาง
ความสมดุลผสมผสาน และความรอบคอบตามแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชม
หาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะเชื่อมโยงการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ อย่างไรก็ตาม
ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๓ นี้เน้นย้ำการเสริมสร้างประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง ซึ่งก็หมายถึงประชาชน โดยเชื่อมโยง
กับกลุ่ม People หรือกลุ่มด้านสังคม/ความเป็นอยู่ของผู้คน รวมทั้งเชื่อมโยงกับกลุ่ม Peace หรือกลุ่มด้านสันติภาพ
ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความ
ยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพที่รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ

๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยกกระดับศักยภาพบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและความ ผาสุกในการปฏิบัติงาน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๔ บุคลากรในองค์กรมีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและ
ความผาสุกในการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ ๔ ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดที่ ๔.๑ ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลให้ได้
มาตรฐานสากล มีความยืดหยุ่น พร้อมรองรับกับบริบทสภาพแวดล้อมองค์กรและบทบาทภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

ตัวชี้วัดที่ ๔.๒ ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูงและมีความเป็น
มืออาชีพในการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดที่ ๔.๓ ร้อยละความสำเร็จในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตัวชี้วัดที่ ๔.๔ ร้อยละความสำเร็จในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและความผาสุกในการปฏิบัติงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ข้อนี้เชื่อมโยงกับกลุ่ม People หรือกลุ่มด้านสังคม/ความเป็นอยู่ของผู้คน โดยเกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ ๓ สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งหากบุคลากรในองค์กรมีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงานนั้น ย่อมส่งผลให้เป็นองค์กรและสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติที่เข้มแข็ง เป็นไปตามเป้าหมายที่ ๑๖ สันติภาพและสถาบันที่เข้มแข็ง ซึ่งจะส่งผลดีต่อประชาชนได้ในอีกทางหนึ่ง

บทบาทของรัฐสภาในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภายหลังจากที่สำนักงานฯ ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ UNDP จึงได้มุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามข้อตกลงและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานฯ มุ่งไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง รวมทั้งผลักดันให้รัฐสภาไทยได้ทำหน้าที่สนับสนุน SDGs ได้อย่างเต็มความสามารถ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำนักงานฯ ได้เริ่มต้นดำเนินโครงการ เพื่อสร้างความตระหนักถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิธีนำไปปฏิบัติให้ครอบคลุมทุกมิติให้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญทั้งจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตลอดจนบุคลากรในวงงานรัฐสภา เพื่อที่จะได้สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการดำเนินโครงการเสริมสร้างบุคลากรเพื่อเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization) ภายใต้กิจกรรมการเสวนาวิชาการ เรื่อง “บทบาทของรัฐสภาในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติ” เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๓ ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และร่วมมือกับผู้แทนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นความเป็นมาของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ภาพรวมสถานการณ์ของประเทศไทยต่อการผลักดันเป้าหมาย SDGs การเน้นย้ำถึงบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐสภา ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนและบรรลุตามเป้าหมาย SDGs

นอกจากนี้ จากแผนปฏิบัติการของสำนักงานฯ และบันทึกข้อตกลง MOU ระหว่างสำนักงานฯ และ UNDP ที่กล่าวมาข้างต้น สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศซึ่งรับผิดชอบในส่วนการสนับสนุนภารกิจด้านต่างประเทศของสถาบันนิติบัญญัติ ได้ถอดรหัสไปสู่การปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายภายใต้ “โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่บุคลากรที่สนับสนุนภารกิจด้านต่างประเทศของสถาบันนิติบัญญัติ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเสริมสร้างศักยภาพของผู้ให้บริการสมาชิกรัฐสภา ได้แก่ บุคลากรที่สนับสนุนภารกิจด้านต่างประเทศของสถาบันนิติบัญญัติให้ถึงพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงไปของโลก ตลอดจนให้มีองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดท่าที และการกำหนดยุทธศาสตร์ในการร่างเอกสารการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ทั้งยังมุ่งหมายที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรที่สนับสนุนภารกิจด้านต่างประเทศของสถาบันนิติบัญญัติเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่

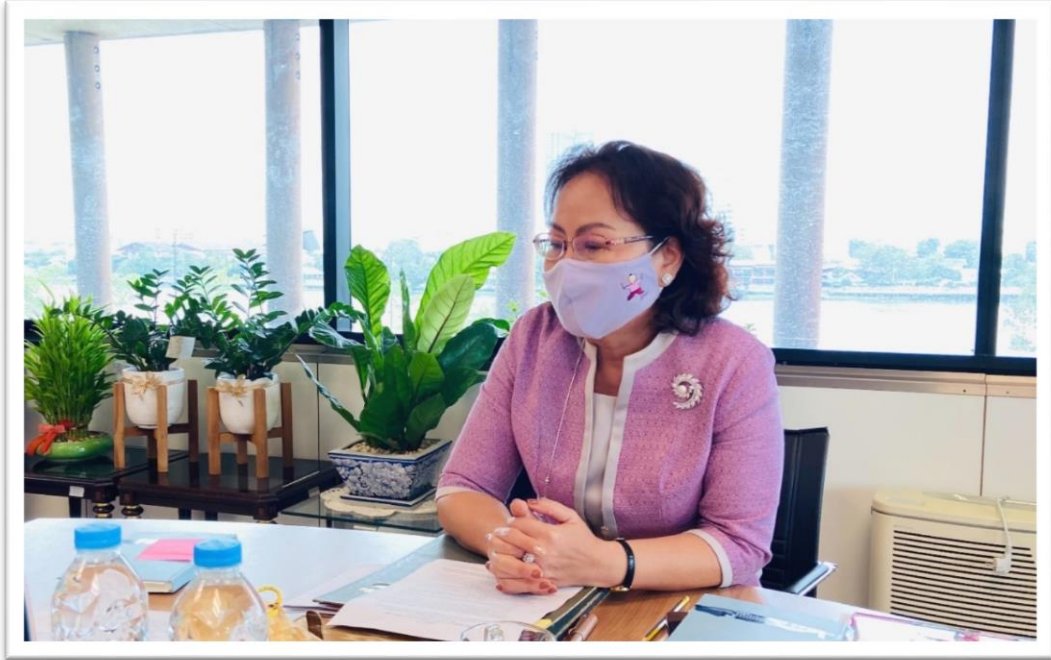
เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการผ่านการศึกษาเอกสาร อาทิ หนังสือคู่มือ เรื่อง “บทบาทรัฐสภาในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติ” (A Parliamentary Handbook : Parliament’s Role in Implementing the Sustainable Development Goals) ตลอดจนส่งเสริมทักษะที่จำเป็นเพื่อแสวงหาและรักษาฐานภาคีเครือข่ายผ่านกลไกที่มีผลต่อการสร้างความเชื่อมโยง (Connectivity) ระหว่างสำนักงานฯ กับภาคีเครือข่ายเหล่านี้ โดยมีเป้าหมายสูงสุด (Ultimate goal) คือ การผลักดันให้รัฐสภาไทยสามารถทำหน้าที่สนับสนุน SDGs ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๓ สำนักงานฯ ได้ริเริ่มจัด “กิจกรรมที่ ๑ : เสวนาร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ตามวาระการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ” ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้แทนโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) สมาชิกรัฐสภา ผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ มาบรรยายให้ความรู้แก่ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านต่างประเทศทั้งจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

จากสรุปผลกิจกรรมที่ ๑ : เสวนาร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ตามวาระการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ ทำให้ทราบถึงความสำคัญของความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจะบรรลุผลสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคการศึกษา นอกเหนือจากกลไกและการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) และคณะอนุกรรมการ ๔ คณะ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย กพย. ซึ่งดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อน SDGs สำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDGs Roadmap) นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังได้สร้างความตระหนักรู้ถึงสำคัญของความร่วมมือระหว่าง UNDP กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามที่รัฐสภาเป็นองค์กรที่ทำงานร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นตัวกลางเชื่อมโยงประชาชนและรัฐบาล ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกำกับดูแลการดำเนินการตาม SDGs

บทสัมภาษณ์นางพรพิศ เพชรเจริญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในหัวข้อ “การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗:

ความคาดหวังภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างรัฐสภาไทยและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ”

๑. ท่านคิดว่าในภาพรวมบทบาทของข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการผลักดันการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ควรเป็นอย่างไร

บทบาทหลักของข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการผลักดันการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ นั้น คือ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกด้านนิติบัญญัติให้กับสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นตัวแสดงหลักในการพิจารณาการออกกฎหมายของรัฐสภา สมาชิกรัฐสภาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของการพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ รายละเอียดของร่างกฎหมายที่พิจารณา รวมถึงข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ การที่สมาชิกรัฐสภาจะสามารถใช้กลไกด้านนิติบัญญัติของรัฐสภาตามที่กล่าวมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของสภาผู้แทนราษฎรในการสืบค้น รวบรวม และสนับสนุนข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลแก่สมาชิกรัฐสภาในการผ่านกฎหมายที่สามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ตั้งแต่ขั้นกรรมาธิการจนถึงการพิจารณาในที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการออกกฎหมายของรัฐสภาอย่างครบถ้วน ถูกต้องและรอบคอบที่สุด เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

นอกจากนี้ ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยังสามารถมีส่วนสนับสนุนสมาชิกรัฐสภาในการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร ซึ่งสมาชิกรัฐสภาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ

ที่ดีเกี่ยวกับการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเช่นกัน โดยขณะนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการวิเคราะห์ด้านงบประมาณ โดยตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ระบุอำนาจหน้าที่ส่วนหนึ่งของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภาไว้หลายประการ อาทิ “ศึกษา วิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลให้เป็นไปอย่างเหมาะสม คุ่มค่าและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐสภา” “ศึกษา วิเคราะห์แหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เพื่อประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย” “จัดทำเอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ร่างพระราชบัญญัติด้านการเงินการคลัง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมาธิการ หรือคณะอนุกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา” “จัดทำฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง และการงบประมาณแผ่นดินที่เกี่ยวกับการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ร่างพระราชบัญญัติด้านการเงินการคลัง และเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายในและภายนอก”

จากอำนาจหน้าที่เหล่านี้ ข้าราชการของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภาจึงมีหน้าที่วิเคราะห์และสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ การเงินการคลัง และการประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้แก่สมาชิกรัฐสภาเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแล และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งหมายรวมถึงงบประมาณเพื่อใช้ในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่หน่วยงานของรัฐทั้งในระดับกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ว่าได้รับงบประมาณเพียงพอ และสามารถใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไรด้วย ทั้งนี้ การติดตามรายละเอียดของการใช้จ่ายงบประมาณจะเป็นอำนาจหน้าที่ในชั้นคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งข้าราชการของสำนักกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องได้

อย่างไรก็ดี จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นับเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐสภาบางประการ อาทิ การติดตามการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีของคณะกรรมาธิการที่ผ่านมา รวมทั้งการประสานงานเพื่อดำเนินโครงการตามแผนการดำเนินการระหว่างคณะกรรมาธิการ หน่วยงานอื่น ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และภาคีเครือข่ายภายใต้ความตกลงระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับ UNDP เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนยังไม่สามารถดำเนินการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เช่นนี้ แต่ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยังคงสามารถที่จะสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกรัฐสภาได้ ซึ่งเห็นได้จากการจัดทำหนังสือหรือคู่มือต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีให้แก่บุคลากรวงงานรัฐสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศของระหว่างรัฐสภาไทยนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยข้าราชการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะผู้แทนรัฐสภาไทยในการสนับสนุนข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทต่าง ๆ ตลอดจนส่งเสริมและ

ฟื้นฟูความร่วมมือระหว่างรัฐสภาประเทศสมาชิกขององค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศทั้งในระดับอาเซียน เอเชียแปซิฟิก และระดับโลกผ่านการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งนับตั้งแต่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 การประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศได้ปรับรูปแบบจากการประชุมทางกายภาพ (face-to-face Meeting) เป็นการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Virtual Meeting) จนถึงปัจจุบันอย่างเต็มรูปแบบ โดยการประชุมระดับโลกที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีหลายเวทีการประชุม เช่น การประชุมคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร (The IPU Standing Committee on Sustainable Development) ที่มีนายอิสระ เสรีวัฒนวุฒิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุม การประชุมสหภาพรัฐสภาสตรี (Forum of Women Parliamentarians) ที่มีนางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ เป็นผู้แทนฯ เข้าร่วมการประชุม และการประชุมคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร (The IPU Standing Committee on United Nations Affairs) ที่มีนางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าร่วมการประชุม เป็นต้น

ส่วนการสนับสนุนการเจรจาความร่วมมือร่วมกับประเทศต่าง ๆ ผ่านการหารือทวิภาคีของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศแต่ละกลุ่ม ข้าราชการของสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการหารือทวิภาคีระหว่างสมาชิกรัฐสภาไทยในฐานะผู้แทนรัฐสภาไทยซึ่งเป็นกับผู้แทนสมาชิกรัฐสภาประเทศต่าง ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐสภาประเทศสมาชิกให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นได้

๒. สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ปัจจุบันเป็นสิ่งท้าทายต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อการดำเนินการผลักดันให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ท่านมีข้อเสนอแนะ/คำแนะนำแก่ข้าราชการในเรื่อง นี้อย่างไร

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานให้ได้ โดยจะต้องประยุกต์ใช้ความรู้

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลให้แก่สมาชิกรัฐสภา และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการการทำงานด้านนิติบัญญัติจะต้องดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดชะงักภายใต้สถานการณ์ที่ยากลำบากเช่นนี้ บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงนี้ และที่สำคัญจะต้องระมัดระวังตนเองไม่ให้ติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีนโยบายให้ข้าราชการของสำนักงานฯ ปฏิบัติราชการจากที่พักอาศัยได้นับตั้งแต่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 รอบแรกจนกระทั่งปัจจุบัน นอกจากนี้สำนักงานฯ ยังได้มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และปัจจุบันภายหลังการระบาดระลอกล่าสุด ประกอบกับขณะนี้ อยู่ในระหว่างปิดประชุมรัฐสภาสามัญประจำปี ครั้งที่ ๒ สำนักงานฯ จึงได้ดำเนินการตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 อย่างเข้มข้นสูงสุด โดยขอความร่วมมือให้สมาชิกรัฐสภาจัดการประชุมต่าง ๆ ลดน้อยลง หรือจัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสมาชิกรัฐสภาเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี เมื่อข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติราชการจากที่พักอาศัยแล้ว แต่ต้องสามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้สำนักงานฯ ยังได้มีการเตรียมความพร้อมในการเปิดการประชุมรัฐสภาสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔ โดยมีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม ตลอดจนสนับสนุนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการพบปะกับประชาชน และข้าราชการของสำนักงานฯ ทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการประชุมรัฐสภาสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ ให้ได้รับวัคซีนป้องกัน COVID-19 อย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีทักษะการเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ เนื่องจากประเด็นสำคัญของการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗ คือเครือข่ายพันธมิตรเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมซึ่งเป็นเป้าหมายที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอื่น ๆ ทั้ง ๑๖ เป้าหมาย โดยให้ถือว่าหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาทั้งหลายมีผลต่อการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งหมดในระยะยาว และให้คำนึงถึงผู้มีส่วนร่วมทุกคน ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ รอบตัว อาทิ คน (ประชาชน) ประเทศ ท้องถิ่น การบูรณาการ และเทคโนโลยี

๓. ท่านคิดว่าในปัจจุบันและอนาคต สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถมีบทบาทสนับสนุนสมาชิกรัฐสภาให้มีบทบาทในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ในเวทีการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศได้อย่างไร

การส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ รัฐสภาไทยได้มีการดำเนินการผ่านกลไกของสมาชิกรัฐสภาซึ่งได้รับมอบหมายจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนรัฐสภาไทยในการเข้าร่วมประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศขององค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับ

โลกและระดับภูมิภาค สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยข้าราชการของสำนักด้านต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ มีภารกิจหลักในการสนับสนุนข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งประเด็นการส่งเสริมความร่วมมือของรัฐสภาระหว่างประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง ๑๖ เป้าหมายให้กับสมาชิกรัฐสภาในการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเมื่อใดที่องค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศต่าง ๆ อาทิ สหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union: IPU) ได้ร้องขอความร่วมมือด้านฐานข้อมูลของรัฐสภาไทย ข้าราชการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศก็สามารถที่จะสนับสนุนข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้แก่องค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ในระดับนโยบาย ท่านมีความเห็นว่ามีแผนปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) มีความสอดคล้อง/มีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ อย่างไร

ในภาพรวมแผนปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) การกำหนดวิสัยทัศน์เป็น “การเป็น SMART Parliament” นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งสำนักงานฯ ได้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ การใช้ IPAD มาเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญในการเข้าร่วมประชุมต่าง ๆ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรกระดาษ การใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การเข้าร่วมประชุมต่าง ๆ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนับว่าเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางของบุคลากรในวงงานรัฐสภา ลดการใช้พลังงานในรูปแบบต่าง ๆ

เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านความเท่าเทียมกันทางเพศชาย-หญิงที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการบริหารองค์กรไม่จำกัดเพียงแค่เพศชายเท่านั้น

นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการของสำนักงานฯ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อผลักดันการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ผ่านการเข้าร่วมประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศของสมาชิกรัฐสภาที่เป็นผู้แทนรัฐสภาไทย รวมทั้งมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรยกระดับศักยภาพบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ มีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงาน ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ อีกด้วย

๕. ท่านคาดหวังกับผลจากการลงนามความร่วมมือในบันทึกความความตกลงระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติอย่างไร

คาดหวังว่าข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามภารกิจของตนเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งภายหลังสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ลงนามในบันทึกความความตกลงระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (อังกฤษ: United Nations Development Programme: *UNDP*) แล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ตระหนักและมีความเตรียมพร้อมที่จะสนับสนุนกลไกการทำงานของสมาชิกรัฐสภาในการกำกับดูแลและตรวจสอบในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประจำอยู่แล้ว เพียงแต่จะเป็นการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายข้อใดนั้นแล้วแต่กรณี เช่น การเป็นจิตอาสาของข้าราชการสำนักการพิมพ์เพื่อบริจาคชุดชั้นในสตรีและผ้าอนามัยให้แก่ผู้ต้องขังสตรีซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางในเรือนจำ รวมทั้งการดำเนินการด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการสำนักอื่น ๆ ซึ่งได้รับรางวัลจากกระทรวงวัฒนธรรมด้วย เป็นต้น

บทสัมภาษณ์นายภาคภูมิ มิ่งมิตร ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ ศูนย์ประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

ในหัวข้อ “การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗: ความคาดหวังภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างรัฐสภาไทยและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ”

๑. ท่านคิดว่าในภาพรวม บทบาทของข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการผลักดันการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ควรเป็นอย่างไร

ควรให้ความรู้เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs แก่ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก่อนเป็นลำดับแรกเพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของ SDGs ข้าราชการจากแต่ละสำนักต้องสามารถแยกแยะได้ว่าลักษณะงานของตนนั้นเชื่อมโยงงานประจำกับ SDGs หัวข้อใดบ้าง อีกทั้งสามารถบูรณาการ SDGs ให้เข้ากับงานของตัวเองได้มากน้อยแค่ไหนอย่างไร และที่สำคัญต้องสามารถเชื่อมโยงงานของสำนักที่ตนสังกัดกับงานของสำนักอื่นภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้

๒. สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ปัจจุบันเป็นสิ่งท้าทายต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อการดำเนินการผลักดันให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ท่านมีข้อเสนอแนะ/คำแนะนำแก่ข้าราชการในเรื่องนี้อย่างไร

ต่อเนื่องจากคำถามก่อนหน้านี้ เมื่อแต่ละคนได้รับทราบแล้วว่างานของตนนั้นเกี่ยวข้องกับ SDGs หัวข้อไหนอย่างไรแล้วทำให้สามารถนำไปสนับสนุนการทำงานของตนเองได้ เช่น ปัจจุบันนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีนโยบายให้ข้าราชการปฏิบัติงานที่บ้าน หรือ work from home เข้ากับ SDGs เป้าหมายที่ ๓

เรื่องการรับรองการมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนทุกช่วงอายุ (Good Health and Well-being) ซึ่งข้าราชการสามารถทำงานประจำที่บ้านและยังสามารถทำหน้าที่อื่นไปพร้อมกันได้ด้วย เช่น การเป็นหัวหน้าครอบครัวดูแลบ้าน การเป็นแม่ดูแลลูก เป็นต้น

๓. ท่านคิดว่าในปัจจุบันและอนาคต สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถมีบทบาทสนับสนุนสมาชิกรัฐสภาให้มีบทบาทในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ ในเวทีการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศได้อย่างไร

ในปัจจุบันนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการดำเนินการอยู่แล้ว โดยเห็นได้จากสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศมีการจัดทำข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับ SDGs ในการสนับสนุนผู้แทนรัฐสภาไทยในการเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศในกรอบต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลกันระหว่างสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศและศูนย์ประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยในส่วนของศูนย์ประชาคมอาเซียนฯ นั้นจะเป็นการสนับสนุนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการแสดงบทบาทในเวทีภายในประเทศมากกว่าเวทีระหว่างประเทศ

๔. ท่านมีความเห็นว่าแผนปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ (ฉบับปรับปรุง) มีความสอดคล้อง/มีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๗ อย่างไร

แผนปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ (ฉบับปรับปรุง) เติบโตมาถูกทางแล้วโดยมีการพัฒนาและทำให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น ในส่วนของศูนย์ประชาคมอาเซียนฯ เองนั้นได้พยายามปฏิบัติงานและดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อตอบโจทย์ตามแผนปฏิบัติการฯ โดยการเร่งสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ SDGs ให้กับข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ช่วงไตรมาสที่ ๓-๔ ศูนย์

ประชาคมอาเซียนฯ จะร่วมกับสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ UNDP จัดการสัมมนาเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของ SDGs โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ข้าราชการจากแต่ละสำนักสามารถระบุได้ว่าตนนั้นเกี่ยวข้องกับ SDGs หัวข้อใดบ้างเพื่อที่จะสามารถกำหนดทิศทางและเชื่อมโยงการทำงานกับข้าราชการสำนักอื่นได้

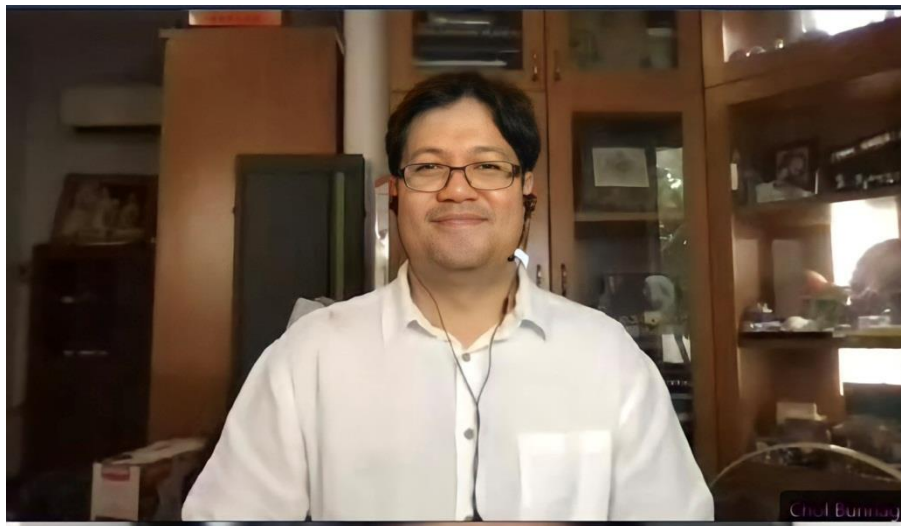
๕. ท่านคาดหวังกับผลจากการลงนามความร่วมมือในบันทึกความความตกลงระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ UNDP อย่างไร

ศูนย์ประชาคมอาเซียนฯ ในฐานะเป็นผู้แสดงหลัก เป็นผู้ประสานงานหลักกับ UNDP และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านความรู้เกี่ยวกับ SDGs จึงมีความคาดหวังมากที่จะร่วมกับ UNDP ในการเผยแพร่ข้อมูลและองค์ความรู้ให้กับข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นในการสนับสนุนการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา

บทสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชล บุนนาค อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้อำนวยการโครงการ SDG Move

ภายใต้หัวข้อ “การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗

ภายใต้กรอบความร่วมมือของประเทศไทย”

๑. จุดเริ่มต้นและเหตุผลของความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ SDGs

จุดเริ่มต้นของความสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ SDGs โดยมีเหตุผลหลัก จำนวน ๓ ประการ ได้แก่ ประการแรก ได้ติดตามเป้าหมายในระดับโลกมาตั้งแต่ช่วงที่เป็นเยาวชน เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ในการประชุม ‘PAN Asian Youth Leadership Summit 2004’ ณ เมืองฮิโรชิมะ ประเทศญี่ปุ่น และมีหัวข้อการประชุมเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) และในปีต่อมา

ได้เป็นตัวแทนของประเทศเข้าร่วมโครงการ ‘Global Youth Leadership Summit 2005’ ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดความรู้สึกสนใจเกี่ยวกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในระดับนานาชาติมากขึ้น ประการที่สอง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นช่วงที่ประเทศไทยขาดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech) และขาดฝ่ายค้านที่จะมาทำหน้าที่สนับสนุนและตรวจสอบการกำหนดแนวทางนโยบายสาธารณะของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่เราได้ลงนามรับรองวาระการพัฒนา ค.ศ. ๒๐๓๐ ที่เสนอโดยองค์การสหประชาชาติ ร่วมกับประเทศสมาชิกอีก ๑๙๓ ประเทศ เพื่อให้ได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ ประการที่สาม ในฐานะนักวิชาการเห็นว่า กรอบระยะเวลาการดำเนินการเรื่อง SDGs ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๗๓ ครอบคลุมระยะเวลา ๑๕ ปี ดังนั้น หากเริ่มศึกษาก่อนถือเป็นความได้เปรียบ ทั้งในแง่ของการสร้างความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้และการที่จะเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ในอนาคตด้วย ซึ่งนักวิชาการมิใช่ผู้ที่ผลิตความรู้เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่สำคัญในการประสานความร่วมมือของภาคต่าง ๆ อาทิ ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันขับเคลื่อน SDGs ต่อไป

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานเกี่ยวกับ SDGs คือ การได้รับโอกาสปฏิบัติงานในคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งภายหลังได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง (set zero) จากคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) มาเป็นสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และต่อมาก็ได้รับหน้าที่ให้ประสานงานในโครงการ SDGs และได้รับทุนวิจัยในโครงการบริหารงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หลังจากนั้น จึงได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ที่คณะเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และยุติการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยโครงการนี้

๒. ปัจจัยสำคัญในการบรรลุ SDGs เป้าหมายที่ ๑๗ และแนวทางที่จะสนับสนุนให้การขับเคลื่อนปัจจัยเหล่านี้

เป้าหมายที่ ๑๗ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals: Revitalize the Global Partnership for Sustainable Development) โดยตัวของมันเองแล้วมิใช่ ‘เป้าหมายหลัก (Goals)’ ของการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งแตกต่างจากเป้าหมายหลักข้ออื่นๆ เพราะหากพิจารณาในเป้าหมายย่อย (Targets) แล้ว เป้าหมายหลักที่ ๑ – ๑๖ ส่วนใหญ่จะระบุอย่างชัดเจนถึงประเด็นที่จะบรรลุ SDGs ในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ อย่างไรก็ตาม ในแต่ละประเด็น อาทิ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม หรือสันติภาพ ดังนั้น ข้อที่ ๑๗ สามารถนิยามได้ว่า

เป็น ‘เครื่องมือในการบรรลุเป้าหมาย (Means of Implementation: MOI)’ ในแง่ที่ว่าเป็นตัวเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานเป้าหมาย ๑-๑๖ ให้บรรลุ SDGs ซึ่งข้อที่ ๑๗ นี้ ได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา (North-South) ให้สามารถบรรลุเป้าหมาย SDGs ได้

เป้าหมายที่ ๑๗ ได้ระบุถึงกลไกการขับเคลื่อน SDGs อย่างหลากหลายและครอบคลุม ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) เป้าหมายย่อยที่ ๑๗.๑-๑๗.๕ เรื่อง การระดมทรัพยากรทางการเงิน การคลัง ภายใต้ขอบเขตการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) โดย ข้อที่ ๑๗.๑ เรื่อง การระดมทรัพยากรและรายได้การจัดเก็บภาษีของรัฐของกระทรวงการคลัง ข้อที่ ๑๗.๒ และ ๑๗.๕ เรื่อง การให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนาน้อยที่สุด ข้อที่ ๑๗.๓-๑๗.๔ เรื่อง การระดมทรัพยากรจากแหล่งที่หลากหลาย และการจัดการหนี้ในระยะยาว (๒) เป้าหมายย่อย ๑๗.๖ – ๑๗.๘ เรื่อง การเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเกี่ยวกับเรื่องวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ส่งเสริมเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ธนาकारเทคโนโลยี การเพิ่มขีดความสามารถการค้าพหุภาคี การเข้าสู่ระบบตลาด (๓) เป้าหมายย่อยที่ ๑๗.๑๖-๑๗.๑๗ เรื่อง ความร่วมมือระหว่างประเทศ และความร่วมมือภายในประเทศระหว่างรัฐ เอกชน และประชาสังคม ซึ่งเห็นว่าเป้าหมายย่อยดังกล่าวเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไทยมากที่สุด เนื่องจากรัฐสภาทำหน้าที่ออกกฎหมาย ตรวจสอบควบคุมนโยบาย และมีการถกเถียงประเด็นที่เป็นเรื่องสาธารณะของประเทศ ตลอดจนข้อที่ ๑๗.๑๔ เรื่อง การยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายในการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อที่ ๑๗.๑๗ เรื่อง การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และประชาสังคม ก็ถือว่าเป็นบทบาทสำคัญของรัฐสภาได้เช่นกัน

ทั้งนี้ ความสอดคล้องเชิงนโยบาย (Policy Coherence) และความสอดคล้องเชิงสถาบัน (Institutional Coherence) มีความจำเป็นมากสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะเมื่อเราพูดถึงสถาบันหรือนโยบายเรากำลังกล่าวถึงกฎกติกาที่ส่งผลต่อโครงสร้างและแรงจูงใจของผู้คนในระบบ และเราจะมี ความสอดคล้องเชิงนโยบายได้ต่อเมื่อเรามีหลักการพื้นฐานในการพิจารณานโยบายหรือกฎหมายที่ออกมาว่ามีความสอดคล้องและตอบโจทย์การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยเกณฑ์บรรทัดฐานของการดำเนินนโยบาย (Normative Criteria) ซึ่งเชื่อมโยงกับหลักการพื้นฐานและสอดคล้องกับ SDGs แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) การปกป้องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน (Human Rights) ซึ่งเป็นพื้นฐานของ SDGs ทั้งหมด

๒) การพัฒนาที่ครอบคลุม (Inclusive Development) ซึ่งมีประเด็นย่อยอื่น ๆ อาทิ การครอบคลุมทางสังคม คือ การหาแนวทางทำให้คนเข้าถึงผลประโยชน์จากนโยบายของรัฐ โครงการการพัฒนาต่าง ๆ การครอบคลุมทางสิ่งแวดล้อม อาทิ กรณีการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ของหมู่บ้านบางกลอย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนเล็กคนน้อยควรมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรที่อยู่ใกล้ชุมชนและมีการจัดการปัญหา

อย่างยั่งยืน โดยควรมีหลักประกันว่าพวกเขาจะไม่ถูกแย่งชิงทรัพยากรเหล่านั้นไป รวมถึงสามารถฟื้นตัวจากภัยพิบัติทางสิ่งแวดล้อมได้

๓) แนวทางการจัดการกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยไม่กระทบกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Eco-economic decoupling) โดยการเติบโตด้านเศรษฐกิจสามารถดำเนินควบคู่กันกับความเติบโตด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เป็นการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ แนวทางการบรรลุเป้าหมายที่ ๑๗ ซึ่งรัฐสภาสามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้ยังรวมถึงเรื่องการเงินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) โดยสำหรับรัฐสภาไทย อาจจะมีผลผลักดันให้ในเรื่อง การพัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบอย่างโปร่งใสโดยทั่วกัน ผ่านกลไกของรัฐสภาที่จะต้องผนวก SDGs เข้ามาอยู่ในกระบวนการพิจารณางบประมาณ ซึ่งเมื่อมีการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับ SDGs ในแผนงานที่เชื่อมโยงกับการทำงานงบประมาณแล้ว จะยังเป็นตัวกระตุ้นหน่วยงานให้ความสำคัญกับ SDGs มากขึ้นอีกด้วย

๓. ศักยภาพของประเทศไทยต่อการเป็นต้นแบบของการบรรลุ SDGs เป้าหมายที่ ๑๗ และข้อพิจารณาเพิ่มเติมเพื่อช่วยส่งเสริมขีดความสามารถดังกล่าวของประเทศไทย

ประการแรก ควรจะมองเป้าหมายที่ ๑๗ ในฐานะเป็นส่วนที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อน SDGs ซึ่งเน้นเรื่องการสอดคล้องเชิงนโยบายและเชิงสถาบัน ดังนั้น หากเราสามารถมีกลไกที่รัฐสภาไทยระบุถึงหลักการ SDGs เอาไว้อย่างเฉพาะเจาะจง อาทิ ในกรณีที่มีผู้เสนอกฎหมาย และสามารถระบุได้ว่ามีความสอดคล้องกับ SDGs มากน้อยเพียงใด หรือมีผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์ว่า เมื่อมีกฎหมายนี้เข้ามาสู่กระบวนการพิจารณาแล้ว

จะไปขัดแย้งกับ SDGs หรือไม่ ประการที่สอง รัฐสภาไทยควรเป็นส่วนหนึ่งของกลไกสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน รัฐ และประชาสังคม ในการสร้างพื้นที่ในแสดงความคิดเห็น อาทิ การประชุมเวทีหารือทางการเมืองระดับสูงว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (High-Level Political Forum on Sustainable Development: HLPF) ณ องค์การสหประชาชาติ (The United Nations: UN) ซึ่งประเทศต่าง ๆ ได้มาเสนอผลงานเกี่ยวกับ SDGs ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันให้ความเห็น โดย UN ได้จำแนกประเภทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Multi-stakeholder partnership) จำนวน ๙ กลุ่ม ซึ่งมักจะมีกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพที่จะช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อน SDGs อาทิ ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม นักวิชาการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางลบจากการพัฒนา หรือเป็นกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ อาทิ สตรี หรือสหภาพแรงงาน เป็นต้น โดยที่การประชุมดังกล่าวของ UN จะมีตัวแทนจากกลุ่มเหล่านี้เข้าไปให้ความเห็น อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงแล้ว มีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ อีก อาทิ กลุ่มคนชรา กลุ่มชนพื้นเมือง กลุ่มผู้ติดเชื้อ HIV ดังนั้น จึงควรพิจารณากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครอบคลุมโดยละเอียดว่า เขาเป็นใคร และเขามีศักยภาพในการทำอะอะไร หรือเขามีข้อจำกัดอะไรบ้าง ซึ่งจะช่วยทำให้สามารถบรรลุ SDGs ได้อย่างสำเร็จและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

๔. การมีส่วนร่วมของรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ที่มีความพยายามจะขับเคลื่อนกระบวนการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือตาม SDGs เป้าหมายที่ ๑๗

คนส่วนใหญ่มักเข้าใจผิดเกี่ยวกับ SDGs จากรายงานสถานการณ์ SDGs ในระดับโลก ในปี ๒๐๑๙ มีการทบทวน SDGs ทั้ง ๑๗ เป้าหมาย ซึ่งปกติในการประชุม HLPF จะมีการหยิบยกบางเป้าหมายมาหารือกัน และในทุก ๔ ปี จะมีการทบทวน (comprehensive review) ในแต่ละเป้า และมีการจัดทำรายงานออกมา (Global Sustainable Development Report: GSDR) และต้องดำเนินการแบบเปลี่ยนแปลงแนวคิด (transformation) โดยการดำเนินการอย่างบูรณาการ และพิจารณาให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของสิ่งที่เราทำกับสิ่งอื่นควบคู่ไปด้วย ดังนั้น รัฐสภาไทย ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ที่มีความพยายามจะขับเคลื่อนกระบวนการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือตาม SDGs เป้าหมายที่ ๑๗ จึงควรเห็นความเชื่อมโยงของ SDGs แต่ละข้อ และจากนั้น กำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ รวมถึง เมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ ควรวิเคราะห์ผลกระทบทางบวกและทางลบที่อาจจะเกิดขึ้น และพิจารณาว่าเรื่องที่จะทำนั้นมีความสอดคล้องกับความยั่งยืนหรือไม่ อาทิ กรณีโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) หรือกรณีการเข้าร่วมความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership: CPTPP) ตลอดจน ควรดำเนินการในเชิงระบบที่จะอำนวยความสะดวกให้ภาคต่าง ๆ มีทรัพยากร มีเวทีการแสดงความเห็น และแสดงศักยภาพในการขับเคลื่อน SDGs ร่วมกัน โดยคำนึงถึงเรื่องการสร้างความสอดคล้องเชิงนโยบายด้วย

แม้ว่าในปัจจุบันหลายองค์กรของไทยจะมีการจัดทำรายงาน (reporting) เกี่ยวกับ SDGs อยู่แล้ว ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี แต่ควรผนวกเรื่อง SDGs เข้าไปในนโยบายด้วยเช่นกัน ดังนั้น หากรัฐสภาสนใจที่จะเชื่อมโยง SDGs ในขั้นแรกคือการจัดทำรายงาน (reporting) ในการเชื่อมโยงกระบวนการทำงานเข้ากับ SDGs และขั้นต่อไป คือ การหาแนวทางในการผนวก SDGs เข้าไปในนโยบายของรัฐสภาไทย รวมถึงผนวก SDGs เข้ากับภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น อาทิ การจัดสรรงบประมาณ การออกกฎหมาย และได้รายงานต่อที่ประชุมรัฐสภาในเวทีระหว่างประเทศว่า รัฐสภาไทยได้ดำเนินการผนวกเรื่องดังกล่าวเข้าไปเรียบร้อยแล้ว หรือการผนวก SDGs ในถ้อยแถลงหรือบทอภิปรายของคณะผู้แทนรัฐสภาไทยในการประชุมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกรัฐสภามีความคุ้นเคยเกี่ยวกับหลักการหรือคำศัพท์ SDGs มากขึ้น สำหรับมิติด้านการวิเคราะห์ผลประโยชน์และผลกระทบซึ่งปกติมักจะกล่าวถึงในระดับมหภาค อยากรัฐสภาไทยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ในระดับจุลภาคที่แยกย่อยลงมา เพื่อที่จะทำให้เห็นว่าเมื่อออกนโยบายแล้ว มันมีผลกระทบที่ตกอยู่กับคนเล็กคนน้อย คนที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่เปราะบางอย่างไรบ้าง

๕. ความร่วมมือกับเครือข่ายอื่น ๆ ของรัฐสภาไทย นอกเหนือจาก UNDP และกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐสภาไทยควรเข้าไปร่วมมือกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ (๑) ศูนย์อาเซียนเพื่อการศึกษาและการหารือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (ASEAN Centre for Sustainable Development Studies and Dialogue: ACSDDSD) วิทยาลัยการจัดการของมหาวิทยาลัยมหิดล และ (๒) โครงการวิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs Move) ที่ดำเนินงานร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สทสย.) และมูลนิธิเพื่อการพัฒนา นโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (International Health Policy Program Foundation: IHPPF) ซึ่งมีความพยายามสร้างเครือข่ายนักวิชาการในไทยกับเครือข่ายนักวิชาการระดับโลก อาทิ องค์กรสมาชิกเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังกัดสหประชาชาติ (United Nations Sustainable Development Solutions Network: SDSN) ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลช. เคยเสนอในที่ประชุมคณะทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม และภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Open-ended Working group: OEWG for SDGs) สำหรับสภาที่ปรึกษาของเครือข่าย (Leadership Council) ซึ่งขณะนี้ มีสมาชิกได้ให้การตอบรับเข้าร่วมเรียบร้อยแล้ว แต่ยังรอกำหนดการประชุมอยู่ โดยมีศาสตราจารย์ ดร. ยงยุทธ ยุทธวงศ์ ได้ตอบรับมาเป็นประธาน และจะมีการเปิดตัวเครือข่ายนี้ ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ ในการประชุมสัมมนาวิชาการเครือข่ายพันธมิตรมหาวิทยาลัยเพื่อการวิจัย (The Annual Meeting: Research University Network) ซึ่งประกอบด้วยสถาบัน วิชาการต่าง ๆ มากกว่า ๘๐๐ แห่งทั่วโลก ที่เป็นผู้จัดทำเครื่องมือเชิงนโยบายทั้งหลาย ดังนั้น รัฐสภาไทย อาจจะมีความร่วมมืออย่างเป็นทางการกับภาคีเครือข่ายดังกล่าว เนื่องด้วยภาคีเครือข่ายเหล่านี้ สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมองค์ความรู้และการปฏิบัติงานระหว่างรัฐสภาไทยกับนักวิชาการอื่น ๆ ได้

ตลอดจนภาคีเครือข่ายในภาคเอกชน อาทิ สมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็ก (Global Compact Network) ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจระดับโลก รวมถึงเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งประเทศไทย (Thailand Responsible Business Network: TRBN) องค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Thailand Business Council for Sustainable Development: TBCSD) ส่วนภาคภาคีเครือข่ายประชาสังคม อาทิ ดร. จุฑาทิพย์ มณีพงษ์ นักวิชาการอิสระและศาสตราจารย์ (กิตติคุณ) สุริชัย หวันแก้ว อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม (CUSRI) ซึ่งเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการดึงภาคประชาสังคมที่อาจจะเข้ามามีความร่วมมือและน่าจะมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานรัฐสภาไทยต่อไป

บทสรุป

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ๑๗ เป้าหมาย ประกอบไปด้วย ๑๖๙ เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี ๒๔๗ ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน ๕ มิติ (5P) ได้แก่ ๑) การพัฒนาคน (People) ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๒) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป ๓) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ ๔) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก และ ๕) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อน อย่่างไรก็ดี การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน ไม่ใช่เป็นเรื่องเล็กที่เพียงแค่ ๑๙๓ ประเทศทั่วโลกได้ทำข้อตกลงที่จะร่วมมือกันทำตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเท่านั้น ฉันทามติ (Global Consensus) นี้เป็นสิ่งท้าทายและไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์โลก การที่ผู้นำประเทศทั่วโลกมาร่วมมือกันทำงานตามเป้าหมายข้อที่ ๑๗ สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Partnerships for the Goals จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายข้ออื่น ๆ ได้ต่อไป ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุผลสำเร็จ หากขาดความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนกันและกันของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

เอกสารวิชาการฉบับนี้มุ่งเน้นที่จะวิพากษ์ใน *เป้าหมายที่ ๑๗ ของ SDGs* เป็นการเฉพาะ หากแต่ได้สะท้อนการวิพากษ์ในบริบทของรัฐสภาไทย ในฐานะกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อน SDGs ในระดับประเทศ โดยเฉพาะภายหลังที่มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) รวมถึงบทบาทสำคัญของรัฐสภาไทยในการออกกฎหมายหรืออนุวัติความตกลงระหว่างประเทศ โดยมุ่งหวังที่จะให้สาธารณชนเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการนิติบัญญัติที่มีต่อการส่งเสริมการบรรลุ SDGs และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของรัฐสภาไทย รวมถึงศึกษาแนวนโยบายและการปฏิบัติของรัฐสภาไทยที่มีส่วนต่อการบรรลุ SDGs โดยเฉพาะอย่างยิ่งความท้าทายในการเป็นหน่วยงานหลักของความร่วมมือกับหุ้นส่วน และประเมินโอกาสรวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการดำเนินการดังกล่าว โดยได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องภายในสำนักงาน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ นางพรพิศ เพชรเจริญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและนายภาคภูมิ มีมิตร ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ศูนย์ประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชล บุญนาค อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และผู้อำนวยการโครงการ SDG Move เพื่อให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลายและครอบคลุมรอบด้าน

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นการสะท้อนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับทิศทางของนโยบายและปัจจัยที่เห็นควรให้ความสำคัญเพื่อที่รัฐสภาไทยจะสามารถเป็น “ศูนย์กลาง” ของความร่วมมือระหว่าง “ความเป็นหุ้นส่วน” ได้อย่างแท้จริงตรงตามความคาดหวังและมีส่วนต่อการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเฉพาะในเป้าหมายที่ ๑๗ สร้างพลังแห่งความเป็นหุ้นส่วน ความร่วมมือระดับสากลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

รัฐสภาไทยและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (๒๕๖๓). *บทบาทของรัฐสภาในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๓). *บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๐). *แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ. (๒๕๖๓). *สรุปผลการดำเนินโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่บุคลากรที่สนับสนุนภารกิจด้านต่างประเทศของสถาบันนิติบัญญัติ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กิจกรรมที่ ๑ : เสวนาร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ตามวาระการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เกี่ยวกับ SDGs*. สืบค้น ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔, จาก <http://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เป้าหมายที่ 17 เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. สืบค้น ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔, จาก <http://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/เป้าหมายที่-17-เสริมความแ/>

SDG Move. (n.d.). *SDG Updates, Six Transformations to Achieve the Sustainable Development Goals – แนวคิดการเปลี่ยนแปลงระดับรากฐานเพื่อบรรลุ SDGs ให้ทันเวลา*. Retrieved 6 May 2021 from <https://www.sdgmovement.com/2021/04/22/sdg-updates-six-transformations-to-achieve-the-sustainable-development-goals/>

UNDP Thailand. (n.d.). *UNDP in Thailand*. Retrieved 6 May 2021 from <https://www.th.undp.org/content/thailand/en/home/about-us.html>

United Nations. (n.d.). *The 17 Goals*. Retrieved 6 May 2021 from <https://sdgs.un.org/goals>

United Nations Thailand. (n.d.). *UN75 : Looking back at contributions of UN to Thailand*. Retrieved 6 May 2021 from <https://thailand.un.org/th/97265-sukhsantwanekid-75-pii-un>

World Bank. (2020). *World Bank Predicts Sharpest Decline of Remittances in Recent History*. Retrieved 6 May 2021 from <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/04/22/world-bank-predicts-sharpest-decline-of-remittances-in-recent-history>